

Kúria

Bhar.I.1/2013/3. szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év február hó 19. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

*A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmény miatt **a vádlott** ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség által benyújtott másodfellebbezést elbírálva a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.116/2012/6. számú ítéletét megváltoztatja,*

a vádlottat a további 1 rendbeli hivatali visszaélés büntettének vádja alól felmenti,

a kiszabott pénzbüntetés halmazatikénti jelölését mellőzi és az egy napi tételének összegét 1000 (ezer) forintra mérsékli,

az így kiszabott 300.000 forint pénzbüntetést vagy annak meg nem fizetett részét meg nem fizetés esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni akként, hogy egy napi pénzbüntetésnek egy napi szabadságvesztés felel meg.

Egyebekben a Kúria a másodfokú ítéletet helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A Balassagyarmati Törvényszék a 2012. január 17. napján kelt ítéletében a vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 225. §-a szerinti

hivatali visszaélés büntettségében, és ezért vele szemben ötszáz napi tétel pénzbüntetést szabott ki, egy napi tétel összegét ezer forintban állapítva meg, és rendelkezett a meg nem fizetés esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Emellett a vádlott ellen a további 1 rendbeli hivatali visszaélés büntette miatt indított eljárást megszüntette.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére jelentett be fellebbezést részint a megszüntető rendelkezést sérelmezve, a vádlott bűnösségének további 1 rendbeli hivatali visszaélés büntettségében történő megállapítása végett, részint pedig halmazati büntetésként súlyosabb büntetés kiszabása érdekében.

A fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla a 2012. október 2. napján kelt ítéletével az első fokú határozatot felülbírált és azt megváltoztatva a vádlott bűnösségét további 1 rendbeli hivatali visszaélés büntettségében is megállapította, a pénzbüntetés napi tételeinek számát háromszázra mérsékelte, az egy napi tételének összegét 1 500 forintra felemelte, és a büntetést halmazatiként tekintette kiszabottnak.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a másodfokú bíróság ítélete ellen a terhelt terhére súlyosításért - a pénzbüntetés napi tételszámának felemelése - érdekében fellebbezést jelentett be.

A fellebbezést a Legfőbb Ügyészség fenntartotta, és a főügyészséggel egyezően arra tett indítványt, hogy a Kúria a vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés napi tételeinek számát emelje fel.

A vádlott és védője a másodfokú ítélet hatályban tartására tett indítványt.

A Kúria nyilvános ülésén a Legfőbb Ügyészség képviselője a fellebbezést fenntartotta.

A vádlott védője indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét hagyja helyben. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a két és fél éves eljárás rendkívüli hátrányokat okozott a vádlottnak, így többek között korlátozta őt az előléptetésben is. A kiszabott joghátrány pedig a fizetéséhez képest egyébként is magasnak tekinthető.

A Kúria mint harmadfokú bíróság a Be. 387. § (1) bekezdésére figyelemmel a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy az első fokú bíróság a másodfokú bíróság által részletezett eljárási szabálysértésekkel folytatta ugyan le az eljárását, azonban azok nem voltak lényeges hatással az eljárás egészére, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, illetve a joghátrány alkalmazására.

A fentiekén túlmenően a Kúria észlelte, hogy az első fokú bíróság a Be. 554/K. §-ának (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket is megsértette, mivel az ügyész és a védő részére nem adott tájékoztatást arról, hogy a kitűzött határnapra mely tanúkat idézte. A Kúria ugyanakkor egyetértett a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakkal, mely szerint ezen eljárási szabálysértés is csupán relatív jellegű volt, és nem gyakorolt érdemi kihatást az ügydöntő határozat meghozatalára.

A másodfokú bíróság az eljárási szabályokat maradéktalanul betartotta.

A másodfokú bíróság határozatát az első fokú bíróság által megállapított tényállásra alapította, miután azt hiánytalannak és megalapozottnak találta.

A bizonyítékok indokolt mérlegelésével megállapított tényállás hiánytalan, összhangban áll az iratok tartalmával és téves ténybeli következtetést sem tartalmaz, ezért azt a Kúria is megalapozottnak találta és a Be. 388. § (1) bekezdésére figyelemmel a harmadfokú eljárásban ugyancsak irányadónak tekintette.

Az irányadó tényállásra figyelemmel helyesen következtetett mind az első, mind a másodfokú bíróság a vádlott bűnösségére a tényállás 2. pontjában írt cselekmény kapcsán, ennek a cselekménynek a minősítését senki sem támadta, és az egyébként is törvényes; azzal a vádlott megvalósította a hivatali visszaélés büntettét.

Ugyanakkor tévedett az első fokú bíróság, amikor a tényállás 1. pontjában írt cselekmény miatt az eljárást megszüntette azért, mert megítélése szerint azzal ugyan elkövette a vádlott a hivatali visszaélés büntettét, azonban annak - csekély súlyára tekintettel - a vád tárgyává tett jelentősebb súlyú bűncselekmény mellett a felelősségre vonás szempontjából nincs jelentősége.

Tévedett azonban a másodfokon eljáró ítélőtábla is, amikor a vádlott bűnösségét e cselekményben is megállapította, azt hivatali visszaélés büntetteként minősítve.

A Btk. 225. §-a szerinti hivatali visszaélés büntettét az a hivatalos személy követi el, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy hivatali helyzetével egyébként

visszaél.

A tényállás szerint a magatartások egyikét a vádlott valóban elkövette akkor, amikor a nyilvántartási rendszereket nem a feladatainak ellátása érdekében használta fel, hanem azért, hogy az általa máshonnan hallottak alapján meggyőződjön arról: szombathelyi kollégája valóban halálos balesetet szenvedett-e.

Ahogy arra egyébként a Legfőbb Ügyészség helyesen utalt, a terhelt ezzel a magatartásával - az ítéletábla által rögzítettektől eltérően - ugyan kötelességét nem szegte meg, ahogy hatáskörét sem lépte túl, azonban hivatali helyzetével visszaélt, amikor a hivatali minőségéhez fűződő jogát - azt, hogy a nyilvántartás adataihoz hozzáfért - annak rendeltetésétől eltérően gyakorolta.

A bűncselekmény azonban célzatos; annak tényállása csak akkor valósul meg, ha annak célja jogtalan előny szerzése vagy jogtalan hátrány okozása.

Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy a hivatali helyzettel való visszaélésként azt a magatartást kell értékelni, amikor a hivatalos személy fellépése a hivatali jogosultság törvényes feltételeinek a hiányában kizárólag személyes célból és érdekből történik. Ilyen lehet - egyebek mellett - a hivatali jogosultságok törvényes feltételek megléte nélküli igénybevétele. A jogtalan hátrány okozására irányuló szándék nyilvánvalóan fel sem merült; nem állapítható meg azonban az sem, hogy a vádlott célja ezzel jogtalan előny megszerzésére irányult volna.

A jogtalan előny lehet vagyoni, és lehet személyes is, így megszerzésének célja lehet az, hogy a cselekménnyel megszerzett adat révén akár erkölcsi, akár más okból előnyösebb helyzetbe jusson annak birtokosa.

Annak ismerete azonban, hogy a vádlott kollégája valóban halálos balesetet szenvedett-e, ilyen előnnyel nem járt, ez a vádlottat semmilyen szempontból nem hozta olyan helyzetbe, amelyre tekintettel akár anyagi, akár más jellegű előnyhöz juthatott volna.

Önmagában pedig a kötelesség megszegése - célzat nélkül - bűncselekményt nem, legfeljebb fegyelmi vétséget valósít meg.

Az adott büntetőügyben nem volt megállapítható, hogy a kötelességszegés, vagy a jogosultság önkényes gyakorlása közvetlen hatással lett volna a vádlott mint hivatalos személy közfeladatot ellátó tevékenységére, azaz nem sértette vagy veszélyeztette az állami szerv működésének rendjét, illetve a törvényességébe vetett közbizalmat.

Ezen feltételek hiányában pedig hivatali bűncselekmény

megállapítására nincs törvényes lehetőség.

Ezért a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét - a Be. 393. § (2) bekezdése szerinti nyilvános ülésen eljárva - a Be. 398. § (1) bekezdése alapján megváltoztatva a vádlottat a további 1 rendbeli hivatali visszaélés büntettének vádja alól a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjára és a 331. § (1) bekezdésére figyelemmel - mivel a cselekmény nem bűncselekmény - felmentette.

Nem találta megalapozottnak a Kúria az ügyész súlyosításra irányuló fellebbezését.

Helytállóan mellőzte a másodfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülmények közül az első fokú bíróság által enyhítő körülményként értékelt büntetlen előéletet; tévedett azonban, amikor - hacsak kisebb súllyal is - de enyhítőként értékelte a ténybeli beismerést.

Ahogy arra a Legfelsőbb Bíróság BKv 56. számú kollégiumi véleményének II/11. pontja is rámutatott, a bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomás mellett a részbeni beismerés is enyhítő körülmény lehet, azonban a vádlottnak a tényállás 2. pontjában írt cselekmény kapcsán tett vallomása cselekményének valódi céljára és a bűnösségre egyáltalán nem terjedt ki; önmagában annak beismerése pedig, hogy a kérdéses információkat megszerezte, az ő vallomása nélkül is kétséget kizáróan bizonyítható volt. Így ez enyhítőként nem értékelhető.

Kétségtelen, hogy a pénzbüntetés kiszabására a cselekmény elkövetésekor, azaz 2009. április 5. napján az egyébként három évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmény miatt csak a Btk. 87. § (1) bekezdés f) pontja alapján kerülhetett sor.

Azonban a cselekmény elkövetése óta közel négy év telt el, és - a jogtalan előny kisebb súlyára is tekintettel - ez az időmúlás olyan jelentős, amely miatt mindenképp indokolt volt az enyhítő szakasz alkalmazása.

A Btk. 51. §-ának ugyanekkor hatályos (1) bekezdése szerint a pénzbüntetést úgy kell kiszabni, hogy - figyelemmel a cselekménnyel elért vagy elérni kívánt anyagi előnyre is - meg kell állapítani a pénzbüntetés napi tételeinek számát és - az elkövető vagyoni, jövedelmi, személyi viszonyaihoz és életviteléhez mérten - az egynapi tételnek megfelelő összeget.

Míg a törvényhely (2) bekezdése szerint a pénzbüntetés legkisebb mértéke harminc, legnagyobb mértéke ötszáznegyven napi tétel volt, és egynapi tétel összegét legalább száz, de legfeljebb húszezer forintban kell meghatározni.

Az előbb már hivatkozott körülményekre tekintettel a pénzbüntetés napi tételeinek az ítéltábla által a középértéket meghaladóan meghatározott száma mindenképp elégséges a büntetési célok eléréséhez; a súlyosítás semmiképp sem indokolt. Figyelemmel azonban a bűncselekmény tárgyi súlyára és az enyhítő körülmények körének szűkülésére, a felmentő rendelkezés ellenére annak enyhítése sem indokolt.

Ugyanakkor a vádlott jövedelmi és vagyoni viszonyai mellett a Kúria némileg eltúlzottnak találta az egy napi tétel összegét, ezért azt mérsékelte.

Egyebekben a másodfokú határozatot a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

Budapest, 2013. február 19.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s. k.
előadó bíró, Dr. Mezőlaki Erik s. k. bíró

A Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.116/2012/6. számú ítélete a Kúria Bhar.I.1/2013/3. számú ítéletében írt változtatással 2013. február 19. napjával kezdődő hatállyal jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2013. február 19.

Dr. Mészár Róza s. k. a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Mátyás Gyöngyi
bírószági ügyintéző